

KONU 14

Obstetrik Hastanın Nakli

Çeviri: Dr. Mustafa YORGANCI

Giriş

Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok hastane tabanlı nakil hizmetleri, ilk olarak yeni doğan bebeklerin üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına sevk edilmesi amacıyla uygulanmıştır. Erken dönemde transport kuvözlerle ilgili problemler, annenin ideal kuvöz olduğu konusunda bilinçlenmeyi artırmakla birlikte, gebe kadınların uzman obstetrisyenlere getirilmesi ve doğum öncesi yeni doğanlar için uygun şartların sağlanması ile ilgili nakil programlarının geliştirilmesine de katkı sağlamıştır. Havadan tıbbi nakilin hızlı ve güvenli bulunması, zaman ve mesafe sorunlarını ortadan kaldırması, anne ve bebeklerin morbidite ve mortalite riskinin yüksek olduğu durumlarda nakledileceği bölgesel perinatal bakım merkezlerinin gelişmesini teşvik etmiştir. Yüksek riskli gebe hastaların üçüncü basamak kuruluşlara nakledilerek yeni doğanların buralara ulaştırılması, anne ve fetus sağ kalımında artışa yol açmış, kısa ve uzun dönem morbiditeyi azaltmış ve bebeklerin uterus içinde nakledilmesi ile hastane maliyetleri azalmıştır.

Perinatal bakım sistemlerinin hedefi neonatal nakil değil, annenin güvenli ve zamanında naklidir. İlerlemiş servikal dilatasyon durumunda panik transferleri ve stabil olmayan yeni doğanların acil naklini önlemek amacıyla erken doğum ya da erken membran rüptürü olan hastaların erkenden nakli gerekir.

Anne Anatomisi ve Fizyolojisi

Gebelik, normal kadın anatomisi ve fizyolojisini değiştirir ve bu değişiklikler havadan tıbbi nakil sırasında sağlanan bakımı etkiler. Anatomik olarak genişleyen uterus, travmatik yaralanmalara karşı savunmasız hale gelir. Kan akımında tıkanıklıklar ve vasküler tonus eksikliği, en önemli kanama nedeni olarak görülebilir. Daha da önemlisi, uterus genişlemesi kardiyovasküler ve solunumsal dinamikleri etkileyebilir. Sırtüstü yatan gebe kadınlarda uterus, geriye doğru vena kava superior üzerine düşer ki, bu durum; kalbe venöz geri dönüşü azaltarak kısmi bir tıkanıklık oluşturur. Bu da kardiyak debiyi azaltarak sistolik ve diastolik kan basıncını düşürür. Bu değişikliğin kardiyovasküler sistem kompensasyonu olarak hafif bir refleks taşikardi görülebilir. Vena kava inferior-daki kısmi tıkanıklık, akımda durgunluk ve tromboflebit riskini artırarak alt ekstremitelerde vasküler konjesyonla sonuçlanabilir. Bu durum uzun süre hareketsiz kalacak olan havadan tıbbi nakil hastaları için önemli bir faktördür. ('Ekonomik Sınıf Sendromu'). Uterusun yükselmesi de diafragma hareketlerini ve tidal hacimleri azaltır.

mından kaçınılmalıdır. Eklampsi, postpartum birkaç haftalık dönemde görülebilir ve tüm kadınlarda yeni başlayan nöbetlerin ayırıcı tanısında düşünülmelidir.

Amniyotik Sıvı Embolisi

Amniyotik sıvı içindeki emboli, serebrovasküler yaralanmalar ve pulmoner emboli sonucu kan dolaşımı aracılığı ile taşınabilir. Amniyotik sıvı embolisi, perinatal yaygın damar içi pıhtılaşmasının ana nedenlerinden biridir. Solunum ve nörolojik duruma dikkate alınarak destekleyici bakım özenle yapılmalıdır. Ancak, tıbbi uçuş ekiplerinin de hipobarik kabin atmosferinde yaşanan “normal” hipoksinin, oksijen taşıma için daha da şiddetli ve zarar verici olacağına farkında olmalıdır.

Kaynaklar

- Elliot, J.P., O’Keeffe, D.E and R.K. Freeman (1982) ‘Kentsel bir alanda acil obstetrik hastaların helikopterle nakli’, *Am J Obst & Gyne*, 143:157-62.
- Elliott, J.P., Foley, M.R., Young, L., Balazs, K.T. and L. Meiner (1996) ‘Üçüncü basamak merkezlere obstetrik yoğun bakım hastalarının havayolu ile nakli’ *J Reprod Med*. 41(3): 171-4. Elliott, J.P., Sipp, T.L. and K.T. Balazs (1992) ‘İlerlemiş servikal dilatasyonu olan hastalarda annenin nakli – uçmak ya da uçmamak?’, *Obstetrics & Gynecology*, 79:380-2.
- Jones, A.E., Summers, R.L., Deschamp, C. and R. L. Galli (2001) ‘Yüksek riskli obstetrik hastaların havayolu ile tıbbi nakli ulusal anketi’, *Air Med J*. 20(2): 17- 20.
- Low, R.B., Martin, D. and C. Brown (1988) ‘Gebe hastaların acil hava nakli: ulusal deneyim’, *JEmerg Med*. 6(1):41-8.
- O’Brien, D.J., Hooker, E.A., Hignite, J. and E. Maughan (2004) ‘Obstetrik hastaların uzun mesafe sabit kanatlı araçlarla nakli’, *South Med J*. 97(9):816-8.
- Parer, J.T. (1982) ‘Annenin havayolu ile naklinde anne ve fetus üzerinde hipoksinin etkisi’, *Am J Obstet Gyne*. 15;142(8):957-61.
- Van Hook, J.W., Leicht, T.G., Van Hook, C.L., Dick, P.L., Hankins, G.D. and C. J. Harvey (1998) ‘Erken doğum hastalarının havayolu ile tıbbi nakli’, *Tex Med*. 94(11):88-90.